

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

КАФЕДРА ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОБНИЦТВА І ПЕРЕРОБКИ
ПРОДУКЦІЇ ТВАРИННИЦТВА

ПТАХІВНИЦТВО

НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК

Частина 2

м. Кам'янець-Подільський
2023 рік

УДК 636.92(075.8)

Укладачі:

ПУСТОВА Наталія Володимирівна, кандидат с.-г. наук, доцент
ПУСТОВА Зоя Володимирівна, кандидат с.-г. наук, доцент

Рекомендовано до друку науково-методичною радою
ЗВО «Подільський державний університет»
(протокол № 4 від „ 25 „ травня 2023 р.).

Рецензенти:

ГАЙ Андрій Іванович – головний технолог філії «Птахофабрика «Авіс» ПрАТ Агрохолдинг «Авангард»;

ЛЮБІНСЬКА Людмила Григорівна – доктор біологічних наук, професор кафедри біології та методики її викладання Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка;

ЛЮБІНСЬКИЙ Олександр Іванович – доктор сільськогосподарських наук, професор, завідувач кафедри екології Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка;

ПРИЛІПКО Тетяна Миколаївна – доктор сільськогосподарських наук, професор, завідувач кафедри харчових технологій виробництва й стандартизації харчової продукції ЗВО «ПДУ».

ПУСТОВА Наталія Володимирівна, ПУСТОВА Зоя Володимирівна. Птахівництво. Навчальний посібник для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм навчання закладів вищої освіти спеціальності 204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва» (Частина 2). Кам'янець-Подільський: ЗВО «ПДУ», 2023 р. 234 с.

Навчальний посібник «Птахівництво» (Частина 2) для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм навчання закладів вищої освіти спеціальності 204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва», розроблено з метою закріплення теоретичних знань і практичних навичок біологічних, господарських, технологічних особливостей птиці; набуття умінь ведення птахівництва за сучасних технологій виробництва і переробки продукції; методики обліку та оцінки продуктивності та її якості і кількості у галузях птахівництва.

© ЗВО «ПДУ», 2023.

Зміст

Вступ	5
I. Організаційно-виробничі технології птахівництва	7
1. Основи виробництва яєць курей	11
1.1. Кури яєчного напрямку продуктивності	11
1.2. Технологічні особливості утримання яєчних курей промислового стада	38
1.3. Технологія годівлі промислового стада курей-несучок	49
1.4. Збір, сортування, зберігання, транспортування і реалізація яєць	51
1.5. Виробництво харчових яєць у фермерських і приватних господарствах	53
2. Основи виробництва м'яса курей	63
2.1. Кури м'ясного напрямку продуктивності	63
2.2. Вирощування курчат-бройлерів за різних систем утримання	74
2.3. Приміщення та обладнання для курчат-бройлерів	85
2.4. Особливості відгодівлі курей-бройлерів	87
2.5. Репродуктивність м'ясних курей батьківського поголів'я	91
2.6. Первинна переробка птиці	92
2.6.1. Забій бройлерів	93
3. Основи гусівництва	101
3.1. Біологічні та господарські особливості гусей	101
3.2. Утримання та комплектування батьківського стада гусей	110
3.3. Технологія вирощування ремонтного молодняку гусей	112
3.4. Основи технології виробництва продукції гусівництва.	117
3.5. Забій гусей і первинна переробка тушок.	122
4. Основи качківництва	127
4.1. Господарсько-біологічні особливості качок	127

4.2. Комплектування, утримання і годівля качок батьківського стада.	132
4.3. Технологія вирощування ремонтного молодняку качок.	136
4.4. Технології виробництва продукції качківництва.	139
4.5. Забій качок і первинна переробка тушок.	142
5. Основи індиківництва	148
5.1. Господарсько-біологічні особливості індиків	148
5.2. Комплектування, утримання та годівля індиків батьківського стада.	154
5.3. Технологія вирощування ремонтного молодняку індиків.	156
5.4. Технології виробництва м'яса індиків.	162
5.5. Забій індиків і первинна переробка тушок.	163
6. Виробництво безпечної продукції птахівництва.	170
7. Мікробіологічні показники яєць і яєчних продуктів	187
7.1. Мікробіологія яйця птиці	187
7.2. Мікрофлора яєчних продуктів.	191
7.3. Вимоги до товарних яєць птиці.	197
7.4. Використання качиних і гусячих яєць	211
8. Мікрофлора м'яса птиці	215
Список використаних джерел	225
Додатки	228

Вступ

Завданням птахівництва є вирощування різних видів сільськогосподарської птиці для отримання високоякісних дієтичних та високопоживних продуктів харчування: яєць, м'яса, субпродуктів та сировини для переробки, а саме – пір'я, пух, послід, відходи забою тощо. Увесь комплекс зоотехнічних заходів – селекція, розмноження, вирощування, годівля – спрямовані на створення птиці, що споживаючи відносно дешеві корми у незначній кількості дає продукцію високої якості та бажаної кількості.

Вид, кількість та якість продукції залежить від спадкових чинників: виду птиці, породи, лінії, кросу, індивідуальних особливостей, статі, віку птиці, умов утримання та використання. Для контролю мінливості показників продуктивності та їх керуванням у бажаному напрямку потрібно систематично вести зоотехнічний облік та оцінку продуктивних якостей птиці.

Покращення якості яєць птиці досягається працею селекціонерів, збалансованою годівлею, вмістом вітамінів, макроелементів та мікроелементів у раціонах, що підвищує інтенсивність виробництва. Важливо зберегти, а в окремих випадках і поліпшити якість продукції, під час її зберігання або переробки. Застосовуючи науково-обґрунтовані методи та засоби розведення, селекції, технології годівлі і утримання сільськогосподарської птиці поліпшують біологічну та харчову цінність яєць птиці.

Для подальшого розвитку м'ясного птахівництва вагоме значення буде мати розширення асортименту продукції, як за рахунок випуску різних продуктів, так і внаслідок збільшення видового складу м'яса птиці.

Витрати корму є визначальним показником економічної оцінки м'ясної птиці. Чим вища продуктивність птиці (приріст живої маси), тим менші витрати корму. Водночас в однакових умовах утримання і годівлі окрема птиця здатна повніше, більш економічно, використовувати поживні речовини корму, що створює можливість для добору особин із здатністю краще оплачувати корм продукцією.

Навчальний посібник є актуальним – формує у здобувача вищої освіти систему знань і навичок з якісної оцінки птиці та її продуктивності, селекції птиці різного виду і напрямку продуктивності, особливостей організму сільськогосподарської птиці та використання їх для виробництва продукції птахівництва, технологічних особливостей вирощування сільськогосподарської птиці різних видів і напрямків продуктивності.